Кан, Француска – Атмосфера је напета, речи су кристално јасне. Лидери Немачке и Француске пренели су грчком премијеру Јоргосу Папандреуу током два сата ужарених разговора да неће допустити да се 50-годишњи поход европских интеграција заустави због неуспеха Атине да реши своје дужничке проблеме.

Уздрмана грчка влада ублажила је став око референдума у вези са планом за спасавање евра у тренутку док су европски лидери први пут отворено разговарали о могућем Грчком изласку из зоне евра.

Догађаји у Атини доминирали су првим даном самита Групе 20 највећих економија, на коме лидери света од Европе очекују одлучну акцију како би обуздала дужничку кризу.

На конференцији за штампу касно у среду увече Ангела Меркел и Никола Саркози разбили су један од најсветијих европских табуа признајући да би Грчка могла да буде избачена из монетарне уније у коју је ушла пре једне деценије – што би, по тумачењу Европске комисије, значило да Грчка мора да напусти и Европску унију.

Меркелова, као ни Саркози, нису крили незадовољство тиме што их Папандреу није правовремено обавестио о плановима за одржавање референдума.

Водећи политичари ЕУсу, осим тога, Папандреуу јасно дали на знање да се неће поново расправљати о условима за европски пакет помоћи. Претходно су заједно са руководиоцимаММФ-аодлучили да исплату већ одобрене следеће транше из Фонда за спасавање евра Грчкој услове резултатом плебисцита.

Грчка криза је променила драматургију самита Г-20, преко ноћи је постала испит за поверење које Европљани уживају код својих партнера. При томе су европски политичари оптимистички кренули на самит Г-20, пошто су веровали да су закључцима

донетим на кризном самиту у Бриселу 27. октобра вратили изгубљено поверење.

Шефови држава и влада земаља из еврозоне прошле недеље су, између осталог, донели одлуку о новом пакету за Атину у висини од 100 милијарди евра. Заузврат, Грчка се обавезала на програм штедње. Приватни повериоци, као на пример банке и осигуравајућа друштва, најавили су да ће се одрећи половине својих захтева.

Све то је председник грчке владе довео у питање. Уочи самита, то је изазвало опште неспокојство, чак и међу земљама убрзаног развоја.

Папандреу је зато деловао сасвим усамљено када је без саветника дошао на састанак. У друштву свог министра финансија, седећи преко пута Меркелове и Саркозија, морао је да саслуша како му се оштро и јасно каже да помоћи неће бити док се Атина не обавеже да игра по њиховим правилима.

„Грчкој су се обратили невероватно јасним речима”, каже један извор који је присуствовао састанку у елегантној сали Пале де фестивалс. „У разговорима није било агресивности, није било отворене свађе, само кристално јасне речи.”

Најава референдума у Грчкој потресла је тржишта и европске лидере. Међутим, од среде увече, ужас је почео да се претвара у осећај резигнације да би дошао до трезвеног реализма.

Саркози је истакао да се поштује одлука Грка о одржавању референдума. „С друге стране, грчки народ мора да се придржава правила која важе у Европској унији. Сада је то доведено у питање”, рекао је француски председник.

Меркелова, која је стајала поред Саркозија на конференцији за штампу после разговора, описала их је као „чврсте и тврде”.

„Једностраном одлуком Грка настала је крајње озбиљна ситуација”, изјавила је Меркелова додавшида референдум де факто представља „одлуку Грка о останку у зони евра”.

„Евро као целина мора да остане стабилан. Више бисмо волели да то остваримо уз Грчку него без ње, али стабилност је врхунски приоритет.”

Саркози је био подједнако директан.

„Наши грчки пријатељи морају да одлуче да ли желе да са нама наставе путовање”, рекао је он.

Линије фронта установљене су раније током дана када је Саркози пожелео добродошлицу Меркеловој загрљајем какав је био незамислив само неку недељу раније Симболизам је био очигледан.

Њих двоје дуго се нису слагали око политике, посебно улоге државе у спасавању банака. Међутим, представници две земље које су педесетих година прошлог века покренуле европски пројекат као начин да се избегне нови европски рат, показали су да могу да буду изнад интереса појединих држава.

„Грци су свакако били изненађени јединством на нашој страни”, каже извор који је учествовао у разговорима.

Директорка ММФ-а Кристин Лагард, шеф Еврогрупе Жан-Клод Јункер и председник Европске комисије Жозе Мануел Барозо послали су један за другим сличне поруке.

„Није било ни најмање разлике у ономе што је говорила Меркелова, што је говорио Саркози, што је говорио Барозо, шти су говорили Јункер и Лагард”, каже извор и додаје да је то оставило ефекат на Папандреуа.

„Мислим да је умесно рећи да је Папандреу био озбиљно уздрман одговором који је добио од европских лидера. Он није одговорен од идеје да одржи референдум, али мислим да је зажалио што га је расписао.”

Папандреу се сложио да уместо у јануару референдум одржи 4. децембра, како би се скратио период неизвесности. Јункер је тражио да питање Грцима буде „да ли желе да остану у зони евра или не”.

Гласање о спасилачком пакету имало би мале шансе да прође код Грка незадовољних оштрим мерама штедње које захтевају међународни кредитори.

(Политика)